

Federatie
**Medisch
Specialisten**

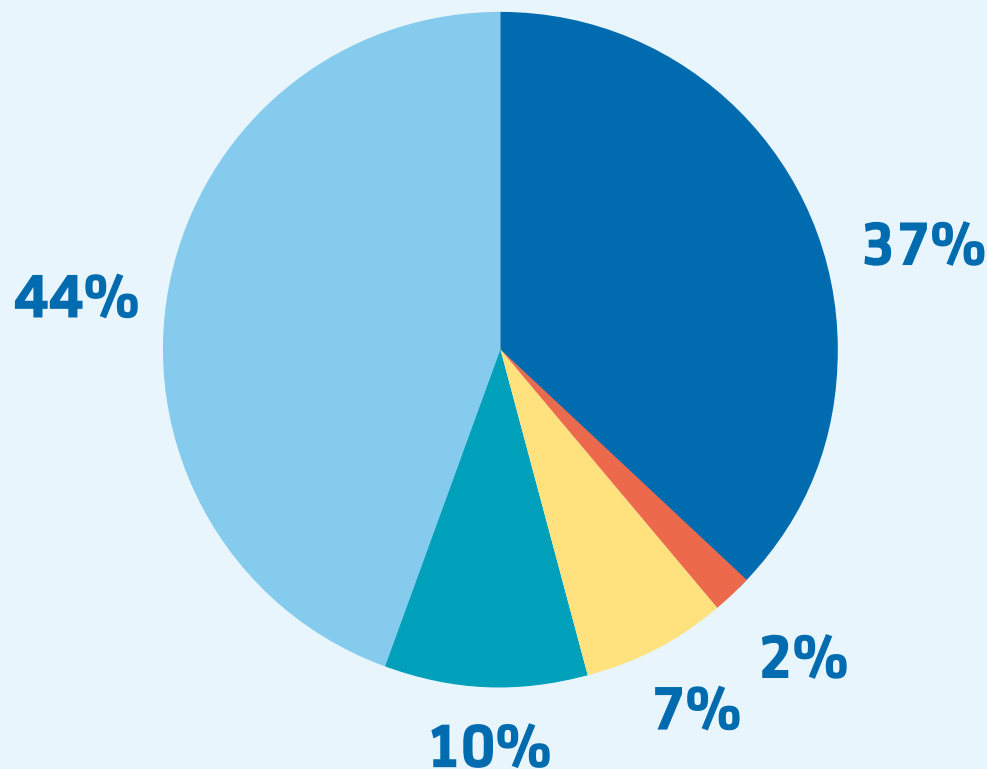
RESULTATEN ENQUÊTE

Wat is jouw boodschap aan de politiek?

Op de enquête die de Federatie Medisch Specialisten heeft uitgezet onder medisch specialisten en aios reageerden 911 respondenten. Dit zijn de resultaten en een selectie van de reacties:

Het personeelstekort in de zorg is de grootste bedreiging voor de toegankelijkheid en kwaliteit van de zorg.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“De állergrootste bedreiging voor de zorg is de maatschappelijke tendens dat alles wat kan, ook daadwerkelijk moet.”

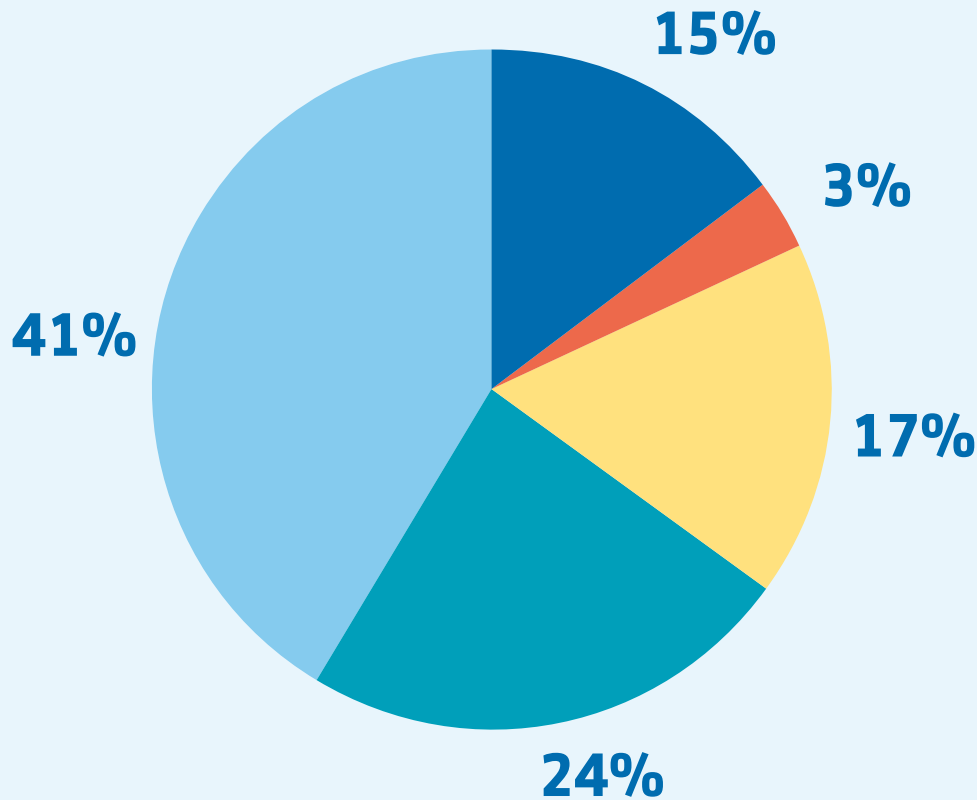
“Zorg voor minder managers en meer verpleegkundigen en doktersassistenten.”

“Om het personeelstekort op te lossen, moeten we meer gebruik maken van taakherschikking en arbeidsmigranten.”

“Zorg voor een goede beloning en goede secundaire arbeidsvoorwaarden, anders vertrekken diegenen die we niet kunnen missen in de zorg.”

“Iedereen, zowel zorgverleners als zorgconsumenten, doet alsof de sky the limit is. Ik denk als zorgverlener dat we best wat aan kwaliteit kunnen inleveren ten gunste van toegankelijkheid.”

Het tekort aan zorgpersoneel gaat dagelijks ten koste van mijn werkplezier.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“Als chirurg kan ik mijn patiënten niet behandelen door personeelsgebrek. Wachlijsten brengen verdriet, ook bij de zorgverlener.”

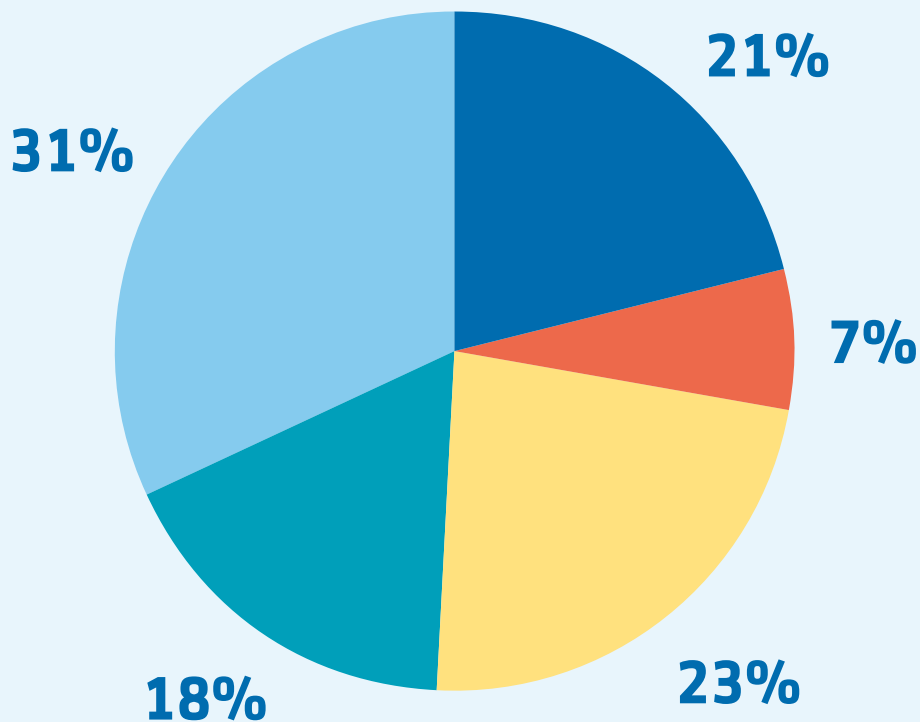
“Ik maak mij nog grotere zorgen over de belasting van huisartsen.”

“Regelmatig ervaar ik zeer hoge werkdruk en weet niet of ik tot mijn pensioen zo door wil gaan.”

“Vaak heb ik geen tijd om te lunchen en voel de interne wachtlijst drukken op mijn verantwoordelijkheidsgevoel.”

“Ik kies ervoor om werkplezier te halen uit wat nog wel goed gaat, en dat is heel veel!”

De slechte beschikbaarheid van patiëntgegevens is een dagelijks terugkerend probleem in mijn werk.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“Het is hoog tijd voor een landelijk epd waar álle zorgverleners en patiënten toegang tot hebben.”

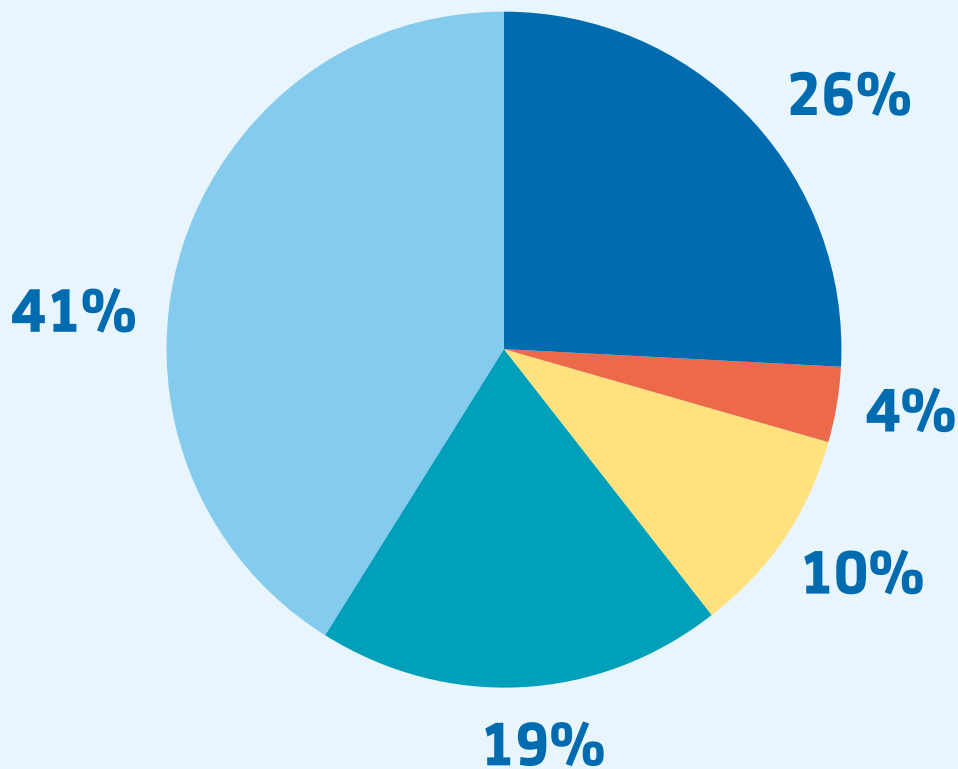
“De interpretatie van privacywetgeving is doorgeschoten, er moet aparte wetgeving komen voor de zorg.”

“In de huidige tijd kan het toch niet zo zijn dat ik informatie moet overtypen, ja echt waar, overtypen!”

“Alle verschillende ict-systemen kosten handenvol geld maar gegevens zijn niet te vinden.”

“Bellen, faxen, mailen, overtypen: het lijken kleine handelingen maar ze vreten bij elkaar tijd en vooral energie.”

De slechte beschikbaarheid van patiëntgegevens levert risico's op voor de patiëntveiligheid.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“De slechte beschikbaarheid van patiëntgegevens kan in crisissituaties een gevaar voor de patiëntveiligheid opleveren.”

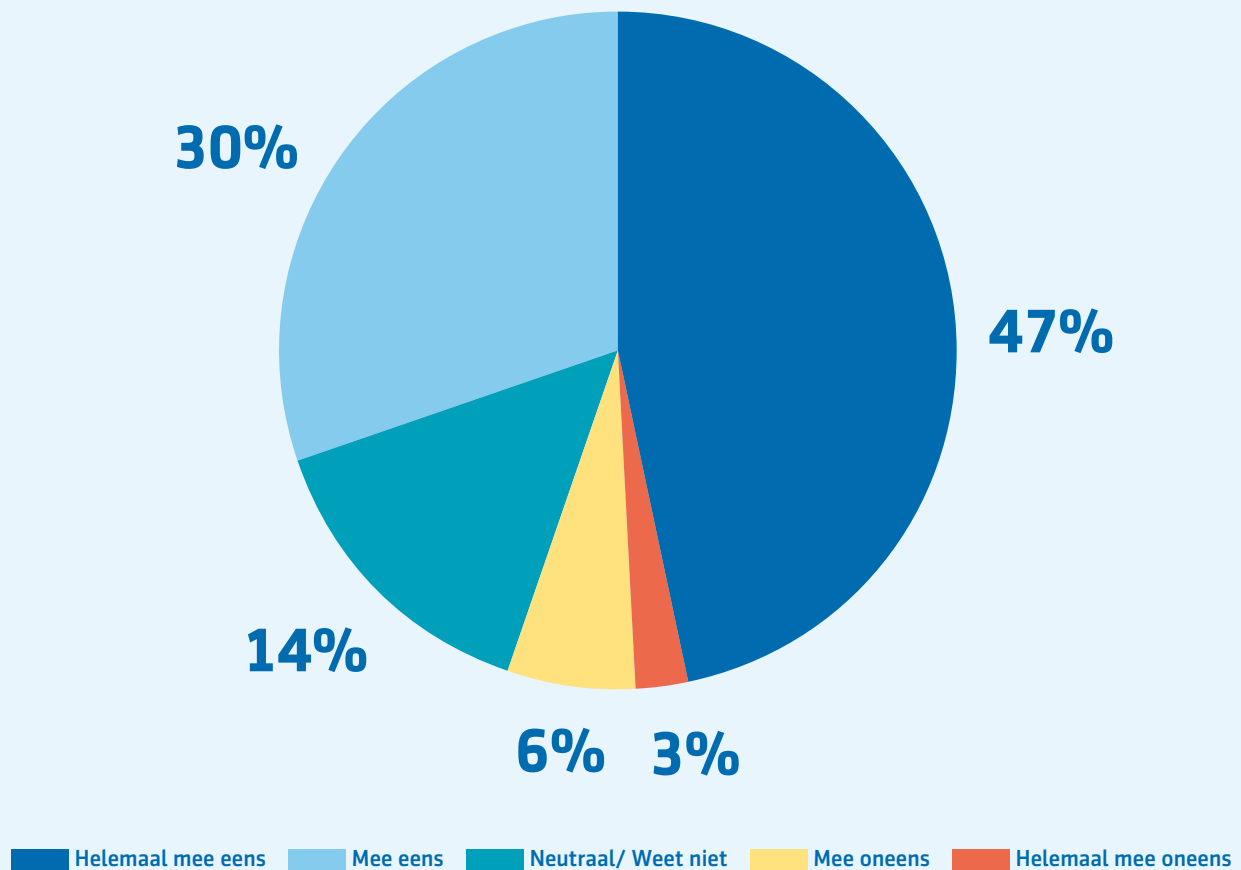
“In het ziekenhuis zijn de meeste gegevens beschikbaar. Maar door de registratiedrang is het een halve dagtaak om belangrijke zaken te filteren.”

“Door de privacyregels duurt het vaak lang voordat gegevens beschikbaar komen.”

“Dat er nog steeds geen landelijk medicatieregister is, is ronduit een schande, de patiënt gaat er namelijk allang vanuit!”

“Er is geen enkele klinische reden dat beschikbaarheid van gegevens betere noodzakelijke zorg levert, wel is het een weerkerende bedreiging van privacy vanwege datalekken en hacking.”

Er is dringend behoefte aan een gebruikersvriendelijk epd dat op elke plek en in elk ziekenhuis voelt als één en hetzelfde systeem.

“Een goed werkend epd is mijn droom en zou het leven van personeel en patiënten veel beter maken.”

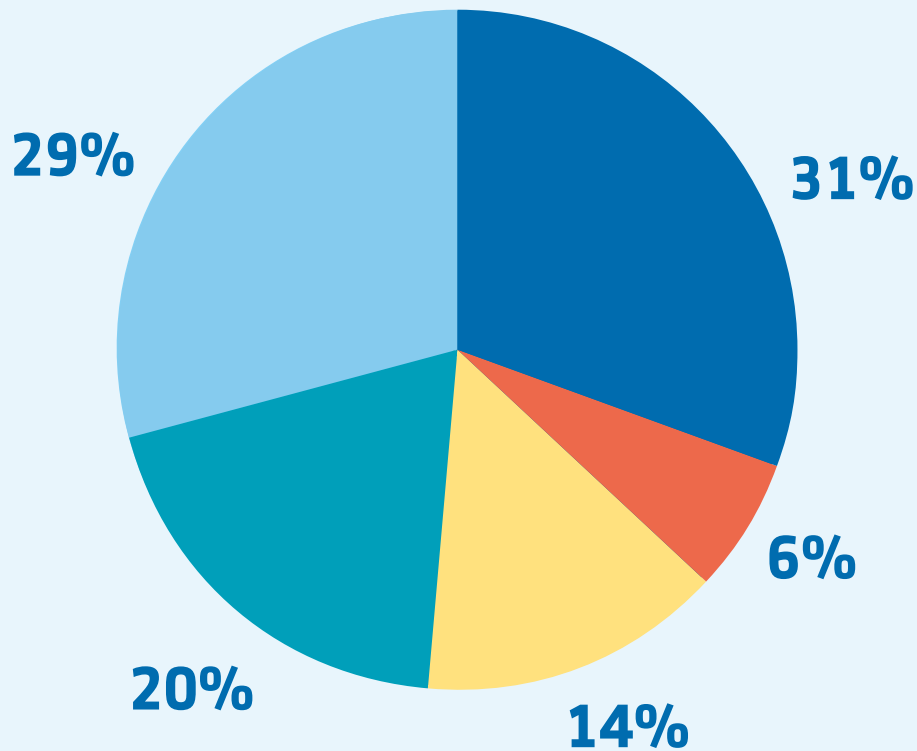
“Intern werkt ons epd, maar communicatie en uitwisseling met extern moet beter.”

“Ik vrees dat zo’n grote transitie voor een landelijk epd enorm veel geld en gedoe gaat kosten, en veel verloren tijd van zorgverleners.”

“Het is schandalig hoeveel winst leveranciers maken. De systemen zijn nu veel te duur.”

“Eén epd voor de regio waarbij niet iedere regio iets voor zichzelf gaat uitvinden. Overheid: neem regie!”

Als de overheid nu niet kiest voor strengere wet- en regelgeving op voeding, alcohol en tabak neemt de zorgvraag onnodig toe wat voor mij als medisch specialist voelt als ‘dweilen met de kraan open’.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“Maak werk van het preventie-akkoord: voer suikertaks in, geen btw op gezonde voeding. Maak van lichaamsbeweging prioriteit, als eerste door het veel nadrukkelijker in te bedden in het onderwijs en op het werk.”

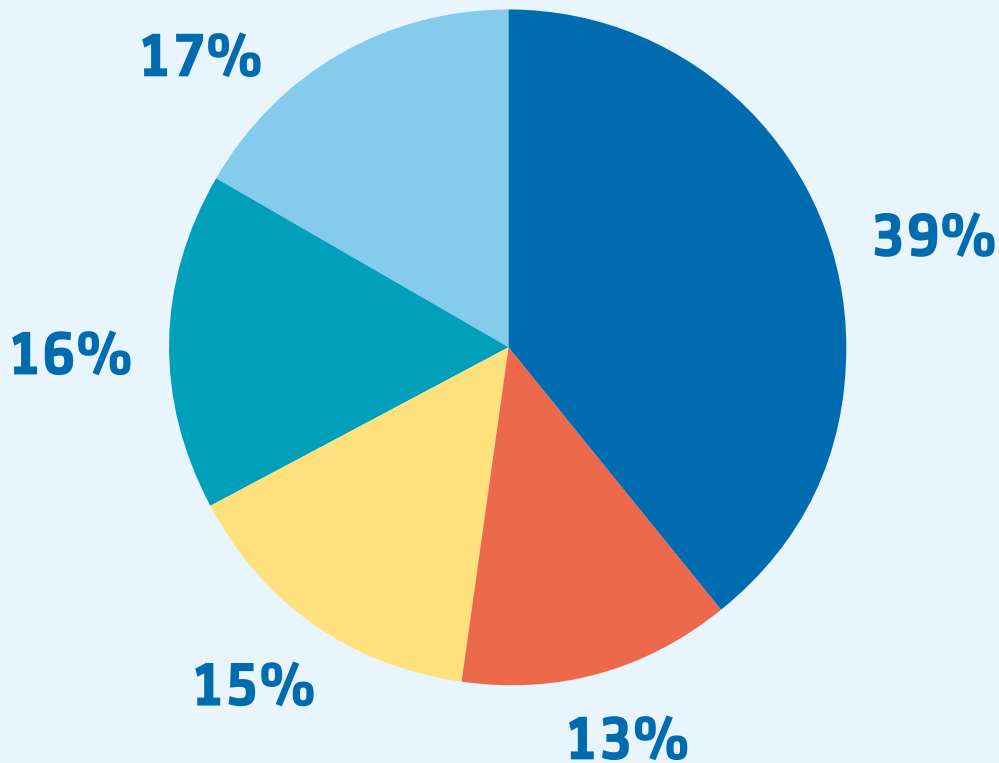
“De overheid is niet voor alles verantwoordelijk. Het bespreekbaar maken van een gezonde leefstijl hoort bij je werk als medisch specialist.”

“Ik weet niet of de regelgeving wel gaat helpen, het kan ook juist aversie oproepen.”

“Als kinderarts maak ik met grote zorgen over het gewicht van kinderen. Eerst laten we iedereen vrijuit eten en computeren, en dan zou de dokter iets aan het gewicht kunnen doen?”

“Excessief alcoholgebruik aan banden leggen is belangrijk, maar het bestrijden van softdrugs en pepmiddelen bij jongeren moet veel harder aangepakt worden.”

De discussie over verplicht dienstverband voor alle medisch specialisten is onnodig en leidt de aandacht af van de werkelijke uitdagingen die in de zorg spelen.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“Het is niet de vrije vestiging die de problemen veroorzaakt maar de puur productie- en volumegedreven inrichting van het zorgstelsel.”

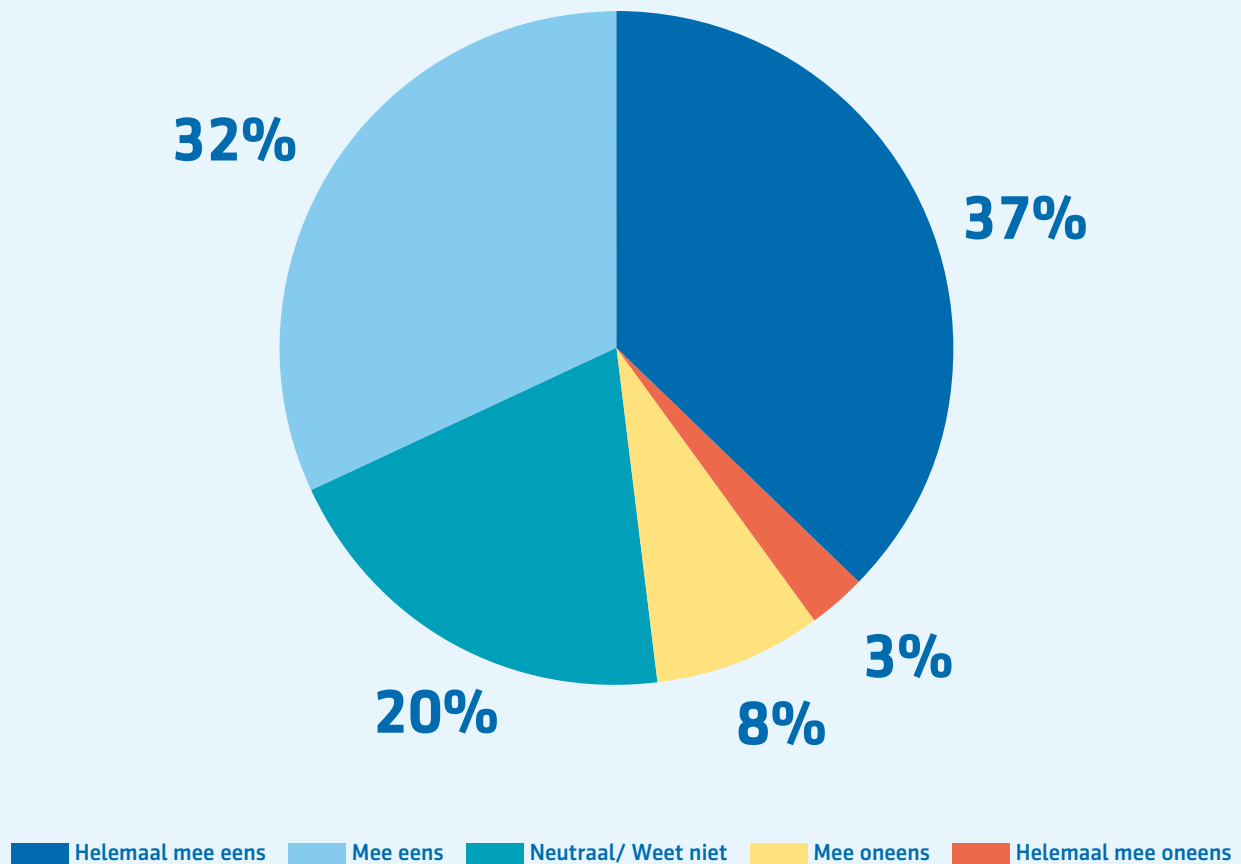
“Verplicht dienstverband kan broodnodige creatieve en ambitieuze specialisten naar privé-initiatieven jagen en zorgen voor tweedeling in zorg.”

“Ik juich de discussie over een verplicht dienstverband zeer toe. Nog altijd bestaat het imago van de specialist die zijn eigen inkomen creëert.”

“Het systeem werkt bewezen en dat veranderen met een verplicht dienstverband gaat tijd, frustratie en geld kosten, iets wat we nu beter in andere zaken kunnen steken. Daarbij is het juridisch niet haalbaar.”

“Ik ben voorstander van alles in dienstverband, maar denk dat met de huidige ontwikkeling waarbij veel msb's één aan het worden zijn met de vmsd's de discussie al een heel stuk minder is.”

De klimaatcrisis leidt tot een gezondheids- crisis en moet dus hoog op de politieke agenda komen te staan.

“Niet het klimaat, maar de overconsumptie leidt tot een gezondheidscrisis.”

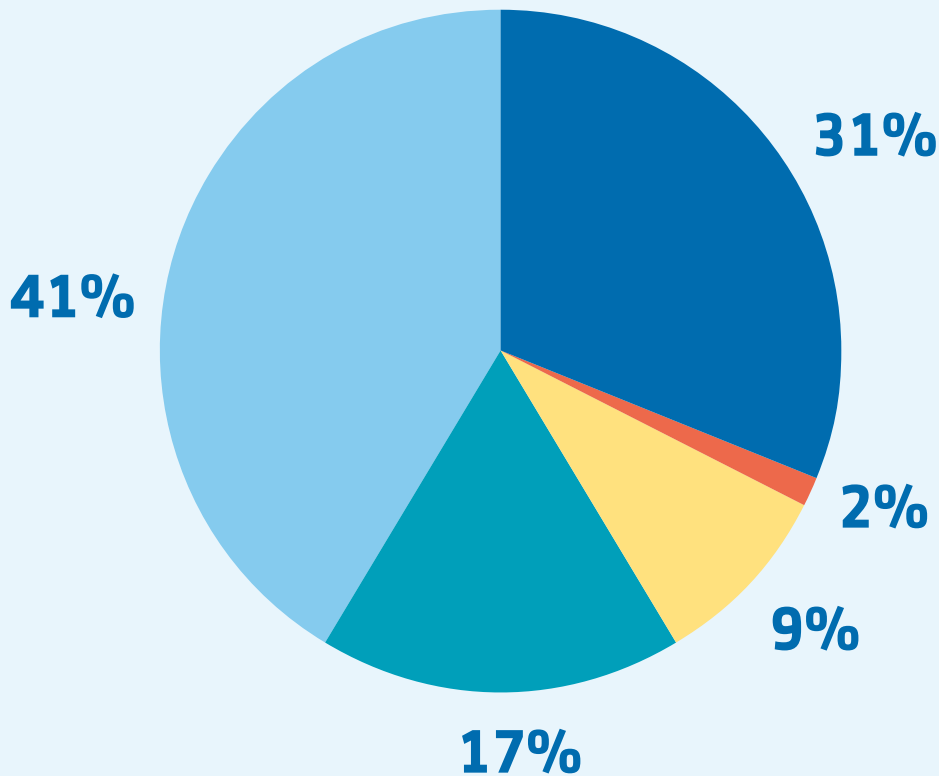
“De klimaatcrisis is de allergrootste bedreiging voor ons aller gezondheid.”

“Ik denk niet persé dat de klimaatcrisis een gezondheidscrisis is, maar het moet zeker hoog op de agenda van de politiek staan.”

“De klimaatcrisis heeft voor de zorg een veel lagere prioriteit dan het beschikbaarheidsprobleem.”

“Wij zijn als zorg heel vervuilend, dus daar moeten we echt werk van maken.”

Ik merk dagelijks in mijn werk dat de tekorten aan medicijnen en hulpmiddelen toenemen.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“Het medicijntekort is een groot probleem, ook in de psychiatrie. Het mag van mij op nummer 1 van de verkiezingsagenda, want het is schrijnend, tijdrovend en werkt onnodige mediatiefouten in de hand.”

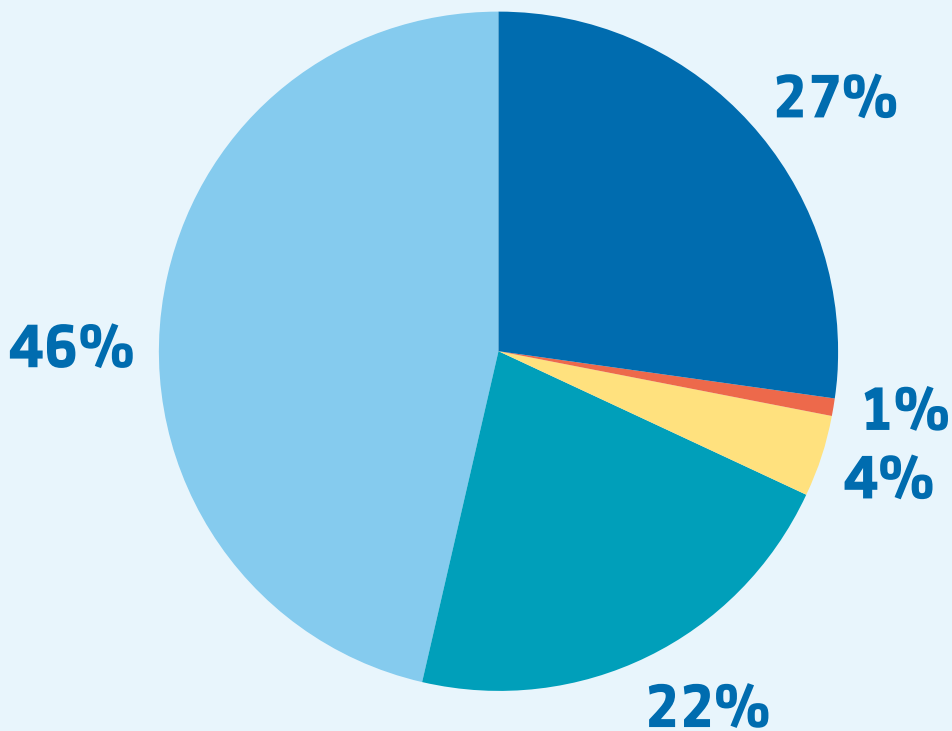
“Telkens zijn er producten niet leverbaar. Naalden, stents, katheters, spuiten.”

“De tekorten kosten mij als kinderarts veel tijd: andere opties uitzoeken, herberekenen, ouders uitleg geven...”

“Medicijnen die ineens niet meer beschikbaar zijn in een welvarend land als Nederland, het is werkelijk schandalig.”

“In de oogheelkunde hebben we lang geen probleem met medicijntekorten gehad, maar nu vrijwel elke werkdag.”

De tekorten aan medicijnen en hulpmiddelen staan het leveren van veilige en passende zorg in de weg. De politiek moet hier nu maatregelen op nemen.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“Tot nu toe hebben medicijntekorten nog niet tot bedreigende situaties geleid, maar ik maak me hier wel zorgen over voor de toekomst.”

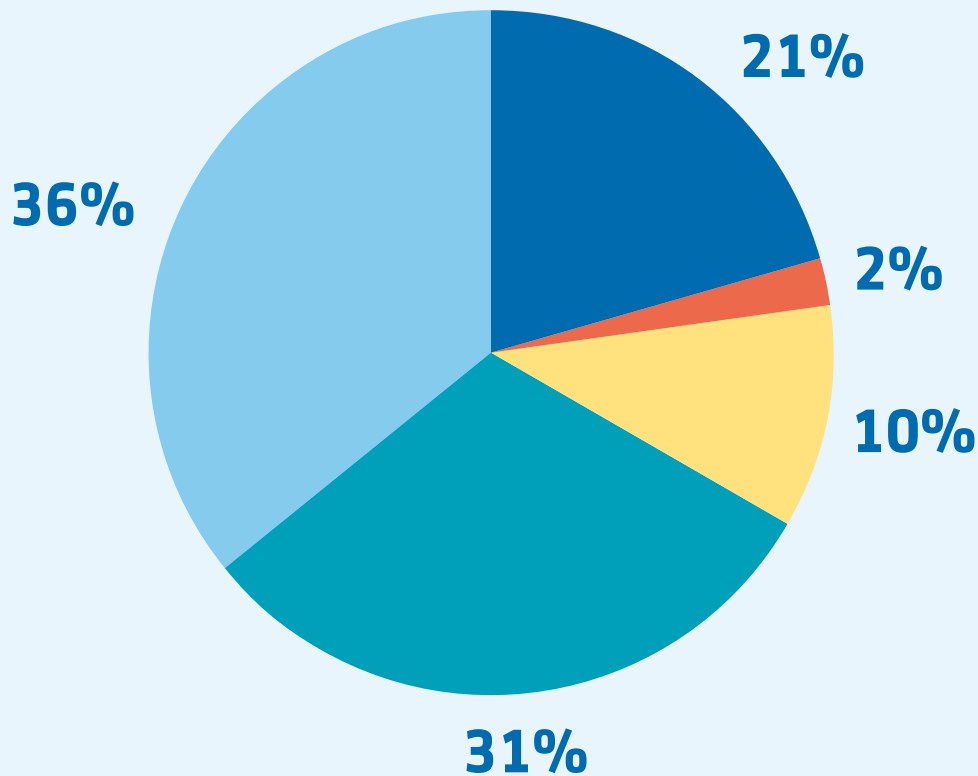
“Ik heb dagelijks te maken met tekorten aan genees- en hulpmiddelen, en dus patiënten die door alle vervangingen van regen in de drup komen.”

“Het stoppen met marktwerking in de zorg is de enige oplossing voor de tekorten.”

“We moeten nadenken welke zorg we in de toekomst nog willen leveren. Tekort aan medicijnen is een onderdeel daarvan, niet een losstaand probleem.”

“We zouden minder afhankelijk moeten zijn van andere landen voor de productie en beschikbaarheid van medicatie.”

Ik merk in mijn werk dat de toenemende armoedekloof ook een toenemende gezondheidskloof veroorzaakt.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“Preventie moet zich richten op het bestrijden van armoede, het bevorderen van gelijke kansen voor de allerkleinsten en het terugdringen van sociale ongelijkheid.”

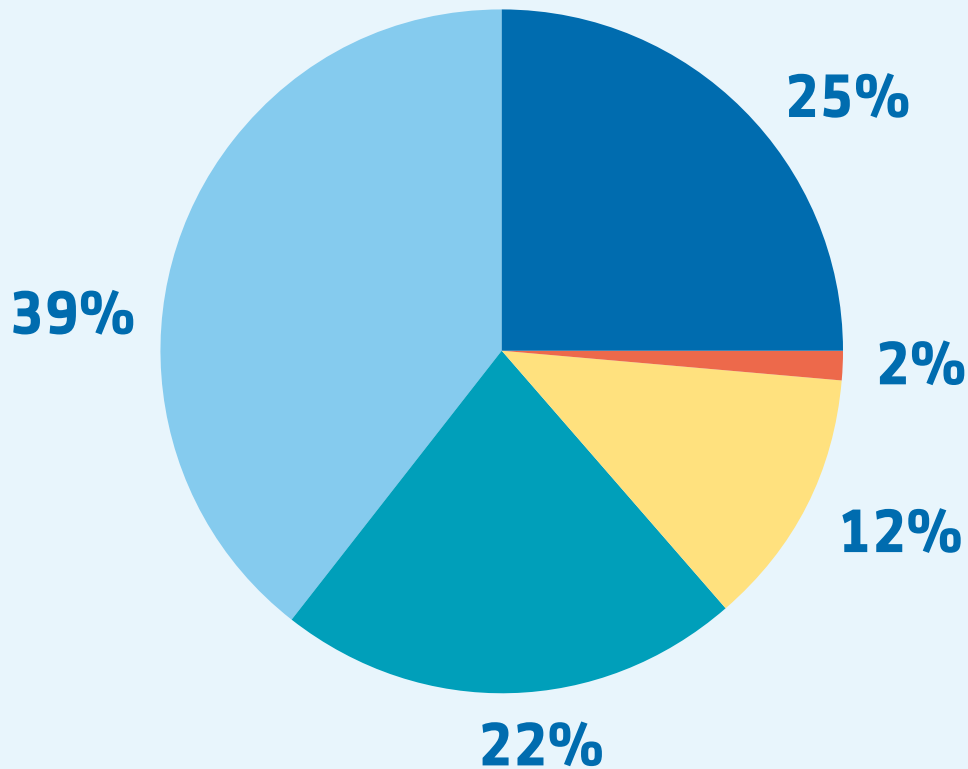
“Als we niet inzetten op het terugbrengen van de armoedekloof vrees ik een nog grotere gezondheidskloof.”

“Het eigen risico werkt mijns inziens niet, mensen willen bepaalde zorg niet omdat het dan eigen risico kost en gaan zorg uitstellen met nog hogere kosten tot gevolg.”

“Obesitas is stress en armoede, de postcode bepaalt al jaren wie er het eerst dood gaat of een ernstig ziekte ontwikkelt.”

“Er is sprake van een ‘behandelkloof’. Patiënten hebben vaak geen aanvullende zorgverzekering en daardoor geen toegang tot goede nazorg en voorbereiding.”

Ik ervaar dat de wachttijden in mijn ziekenhuis of instelling toenemen.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“De wachttijden in de ggz nemen niet toe, die zijn al jaren chronisch te lang.”

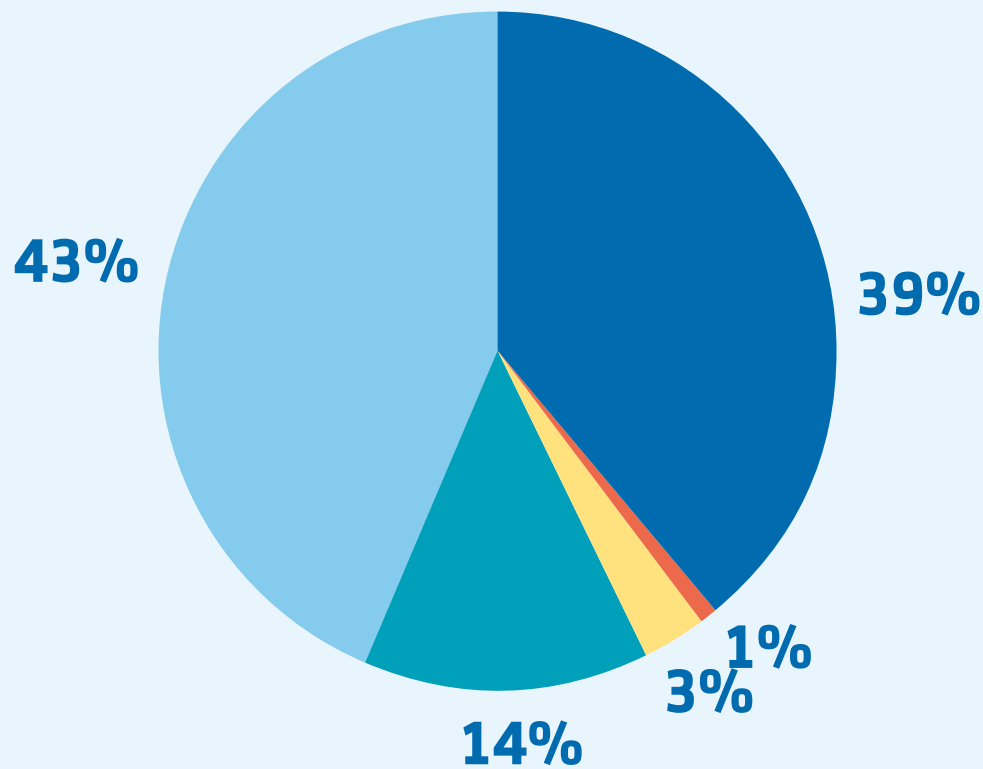
“Ik heb mijn hele leven nog nooit zo’n lange wachtlijsten gehad.”

“Wachttijden zijn niet altijd ongunstig. Een deel van de gezondheidsproblemen lossen zichzelf op. We zijn in Nederland ook wel een beetje verwend en gewend dat alles snel kan en alles kan.”

“Een patiënt die afspraak maakte in april kon ik pas in juli helpen!”

“Ik werk in een zbc en wij hebben nauwelijks wachttijden. Echter als de zorgplafonds in zicht komen, dan begint de ellende.”

De lange wachttijden in de ziekenhuizen en de geestelijke gezondheidszorg leggen een grote druk op de zorg en de samenleving. Dit leidt bij patiënten tot toenemende klachten, zowel fysiek, sociaal als mentaal, en daarmee tot hogere zorgkosten.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“Ik zie meer complicaties door het te lang wachten, nog los van verdriet.”

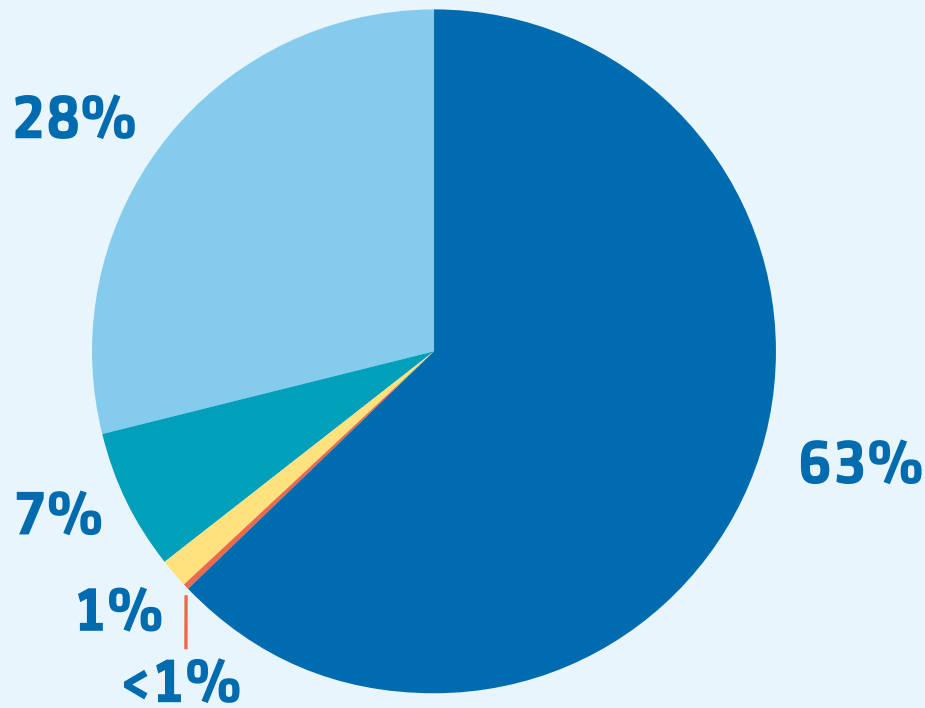
“In de ggz zijn het vooral de mensen met ernstige en complexe problemen die het langst moeten wachten en dat leidt tot veel lijden.”

“Wat niet in het ziekenhuis of de ggz kan, blijft bij de huisarts. Maar op een wachtlijst zijn de problemen niet “geparkeerd”, maar actief en groeiend.”

“Met name de trage doorstroming naar verpleeghuizen en ggz zorgt voor een te hoge belasting in de eerste- en tweede lijnszorg.”

“Wachttijden kunnen ook functioneel zijn, niet alles hoeft vandaag opgelost.”

De toenemende regeldruk van overheid, zorgverzekeraars en managers gaat ten koste van het geven van passende zorg aan de patiënt.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“De door externe partijen opgelegde kwaliteitscriteria leiden vaak niet tot meer kwaliteit maar wel meer stress, tijdsverspilling en soms juist fouten.”

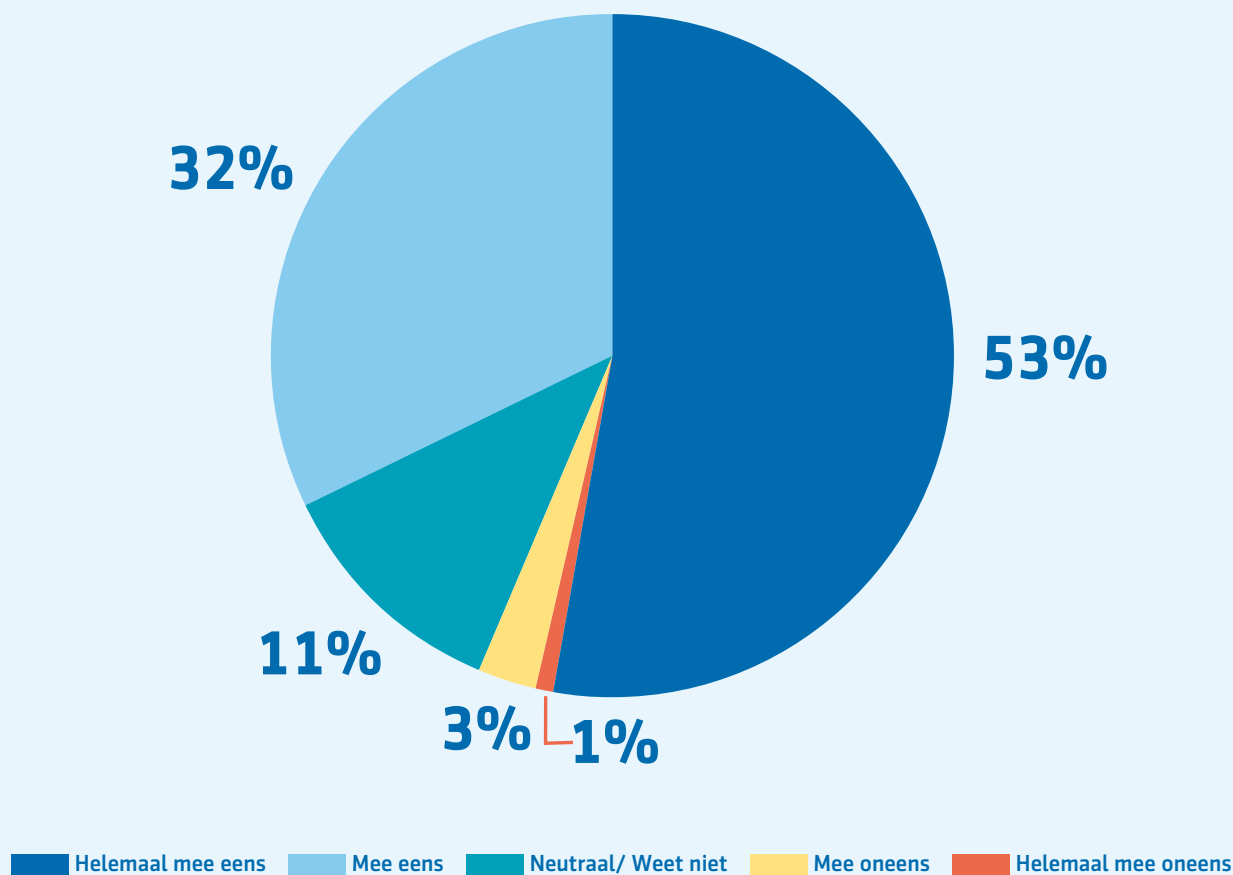
“Soms zijn wij zelf degenen die regeldruk veroorzaken, met de beste bedoelingen.”

“Alle maatregelen zijn ingevoerd om de zorg te verbeteren, maar de patiënt voelt zich juist minder gehoord en gezien.”

“Dat managers genoemd worden als ‘tegenstander’ vind ik onwenselijk. De regeldruk die ervaren wordt vanuit management is een direct gevolg van de regelgeving.”

“Waar is het vertrouwen gebleven dat we zijn opgeleid om zorg op maat te leveren en kritische afwegingen kunnen maken in het belang van patiënt en maatschappij?”

De 40% van mijn tijd die ik nog steeds dagelijks aan administratie moet besteden, moet nu echt omlaag zodat ik meer tijd heb voor mijn patiënt.

“Minder administratie betekent meer patiënten kunnen zien, meer werkplezier, en de vermeende wachtlijsten gaan dan ook vast omlaag.”

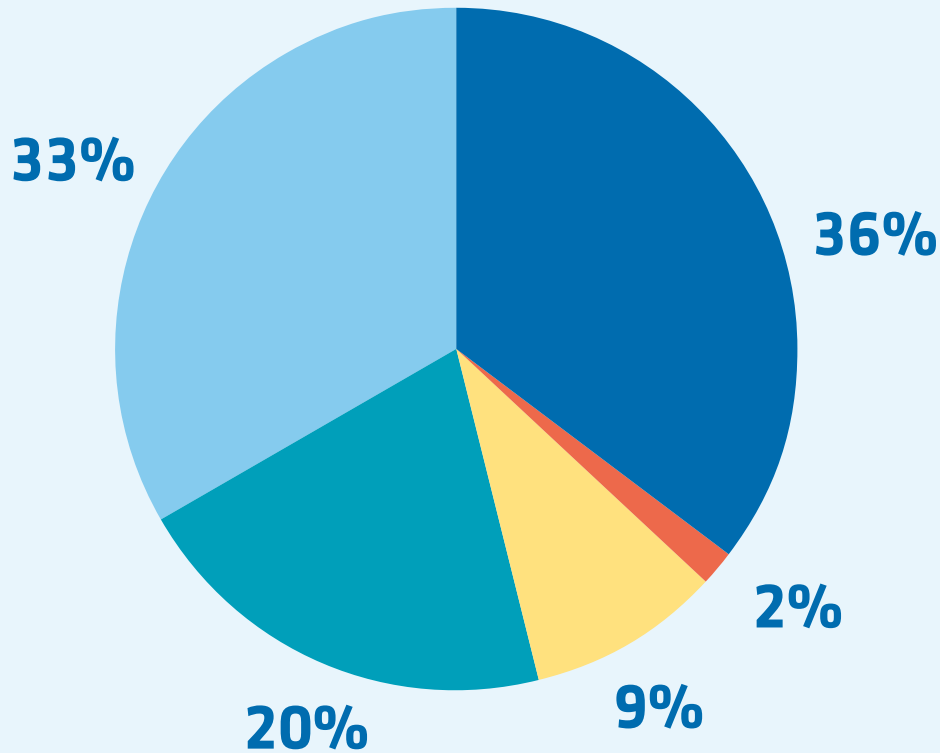
“Besteed eens drie uurtjes aan inzicht in je eigen epd en besef dat het al veel beter is dan het vroegere gekriebel.”

“Ik hou van mijn werk en doe graag een stapje harder, maar mijn bereidheid om onbetaalde uren over te werken neemt sterk af als ik die aan administratie moet besteden.”

“We zijn ooit dokter geworden om patiënten beter te maken, maar ik voel mij nu meer een veredelde administratief medewerker, een duur betaalde ook nog.”

“Als psychiater besteed ik misschien wel meer dan 40% aan administratieve taken, terwijl ik bij een crisisdienst werk...”

Ik ervaar een toenemende invloed van overheid, zorgverzekeraars en managers op het gesprek met mijn patiënt in mijn spreekkamer.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“De grotere invloed van overheid, zorgverzekeraar en manager maakt dat ik niet meer trots ben op het reguliere zorgstelsel dat er nu is.”

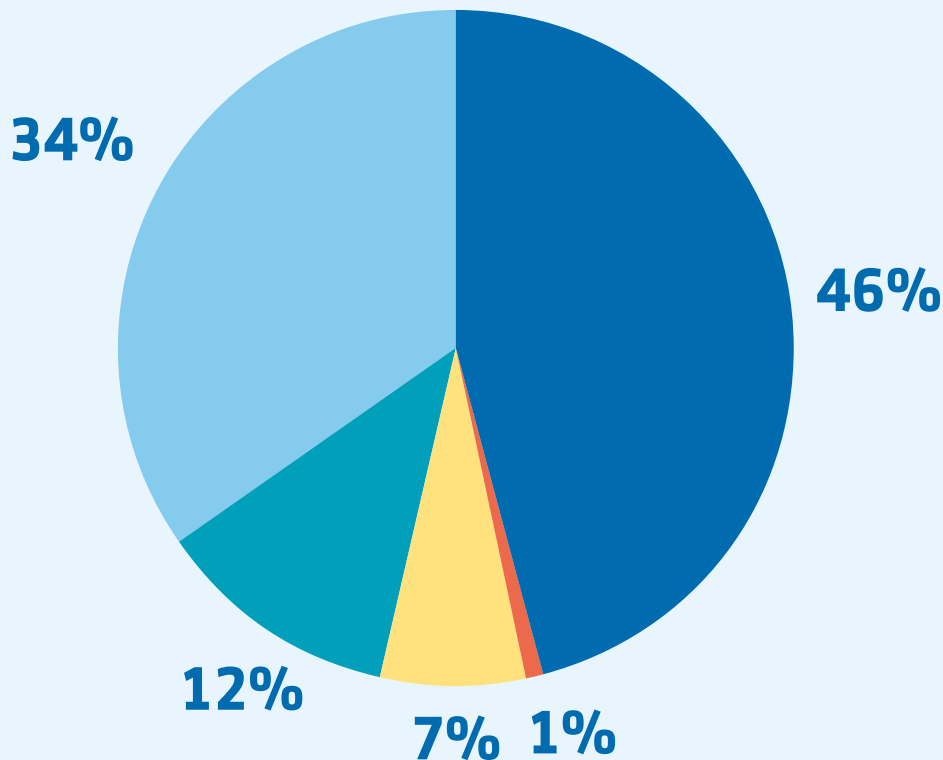
“Er zijn meerdere campagnes waarvoor de dokter zijn beleid zou moeten aanpassen. Geen enkele gaf mij het idee dat ik iets nieuws moest gaan doen.”

“Voor elk probleem in de zorg wordt een leger consultants aangetrokken, maar we geven ze zelf die ruimte.”

“Er is en blijft (helaas) een rol voor managers en zorgverzekeraars om de zorg efficiënter te maken.”

“Ongekend waar je inmiddels in de spreekkamer rekening mee moet houden. Het gaat allemaal om geld en niet de kwaliteit van zorg.”

De spreekkamer moet het exclusieve domein blijven van de patiënt en dokter.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“We ontkomen er niet aan om keuzes te maken over wat we wel en niet doen, omdat alles blijven doen niet haalbaar is. Het is niet alleen aan ons dokters om die keuzes te maken, maar ook aan de politiek en de maatschappij.”

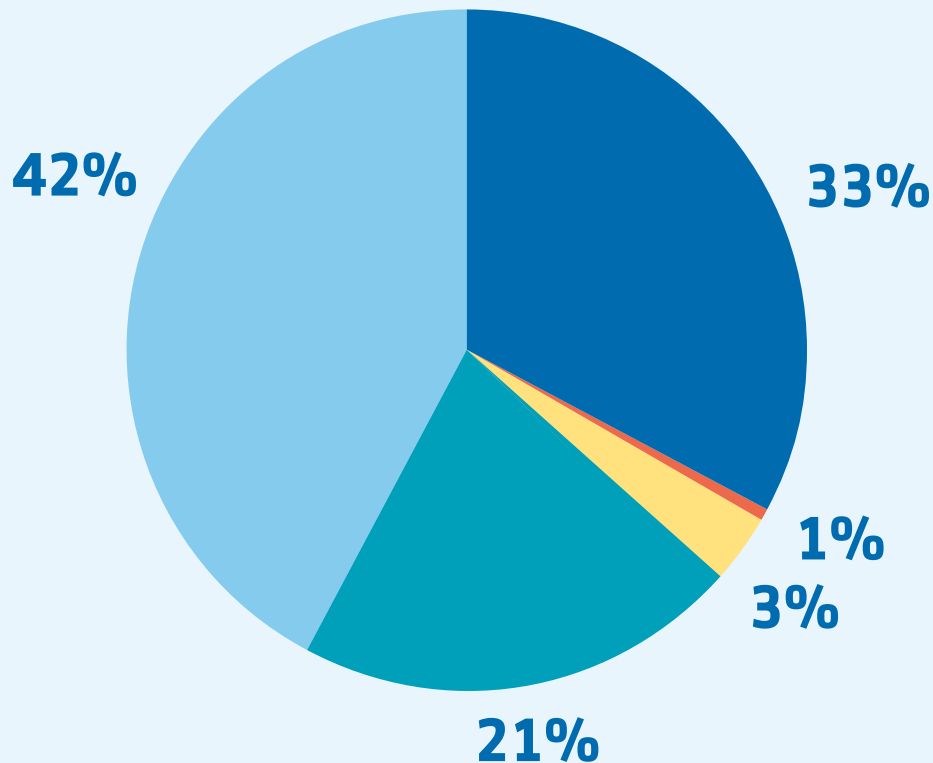
“Beroepsverenigingen kunnen een belangrijke rol spelen om te bepalen welke zorg wel of niet zinnig is. De huidige manier van richtlijnontwikkeling belemmert echter het snel reageren op ontwikkelingen.”

“Ook physician assistants en verpleegkundig specialisten verdienen een exclusief domein los van overheidsbemoeienis en verzekeraarsinmenging.”

“Autonomie in het vak waar wij zeer lang voor geleerd hebben, moet niet overgenomen worden protocolletjes en zinloze afvinklijsten.”

“Door regelgeving wordt de spreekkamer al lang betreden door allerlei instanties. Ik vind wel dat de overheid zeer duidelijk moet zijn over welke keuzes zij maakt en bij welke keuzes de arts vrijheid heeft om te handelen.”

Ik zie meer dan vroeger dat jonge dokters het vak vaarwel zeggen.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“Dat jonge dokters het vak vaarwelzeggen is zonde van zo'n mooi vak!”

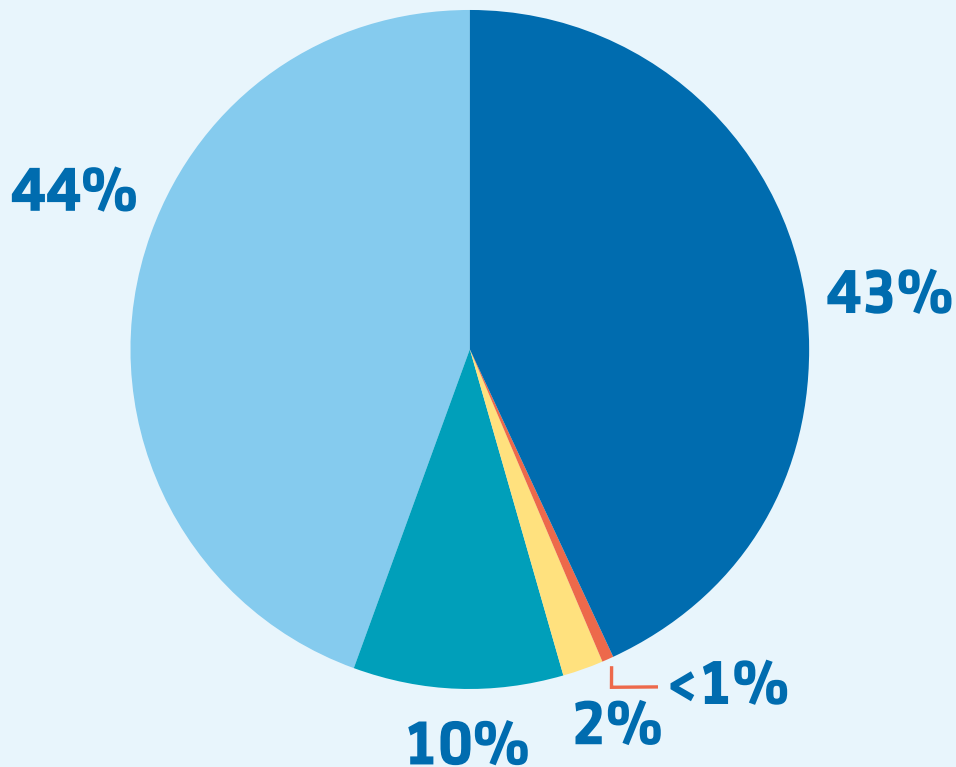
“Ik zie heel veel zeer gemotiveerde jonge dokters die kiezen voor minder inkomen en meer thuis-zijn.”

“Ik ben internist en werk in een verpleeghuis omdat ik in het ziekenhuis geen baan kan vinden. Ik overweeg om naar het buitenland te gaan.”

“Steeds meer jonge artsen willen niet meer in het ziekenhuis werken vanwege deze hoge werkdruk en de arbeidsomstandigheden. Heel erg zonde. Het gevolg is nog meer tekorten en zo blijft deze vicieuze cirkel zich uitbreiden. Ik maak mij echt ernstig zorgen over de toekomst van de zorg.”

“De nieuwe generatie dokters is zo anders opgevoed, ik heb soms ook het idee dat ze álles willen.”

Er moet beleid komen om jonge dokters te behouden voor het vak, want zij zijn de vormgevers van de toekomst van de zorg.

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal/ Weet niet ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

“Ik maak me ernstig zorgen over de toekomstige gezondheidszorg die wij allemaal, ouderen en jongeren, (nog hopen te) krijgen als we de jonge dokters niet behouden voor het vak!”

“Nieuwe mensen, nieuw talent, innovatie, ambitie en verlangen, dat is wat we nodig hebben.”

“We moeten zorgen dat iedereen erbij blijft, jong én oud!”

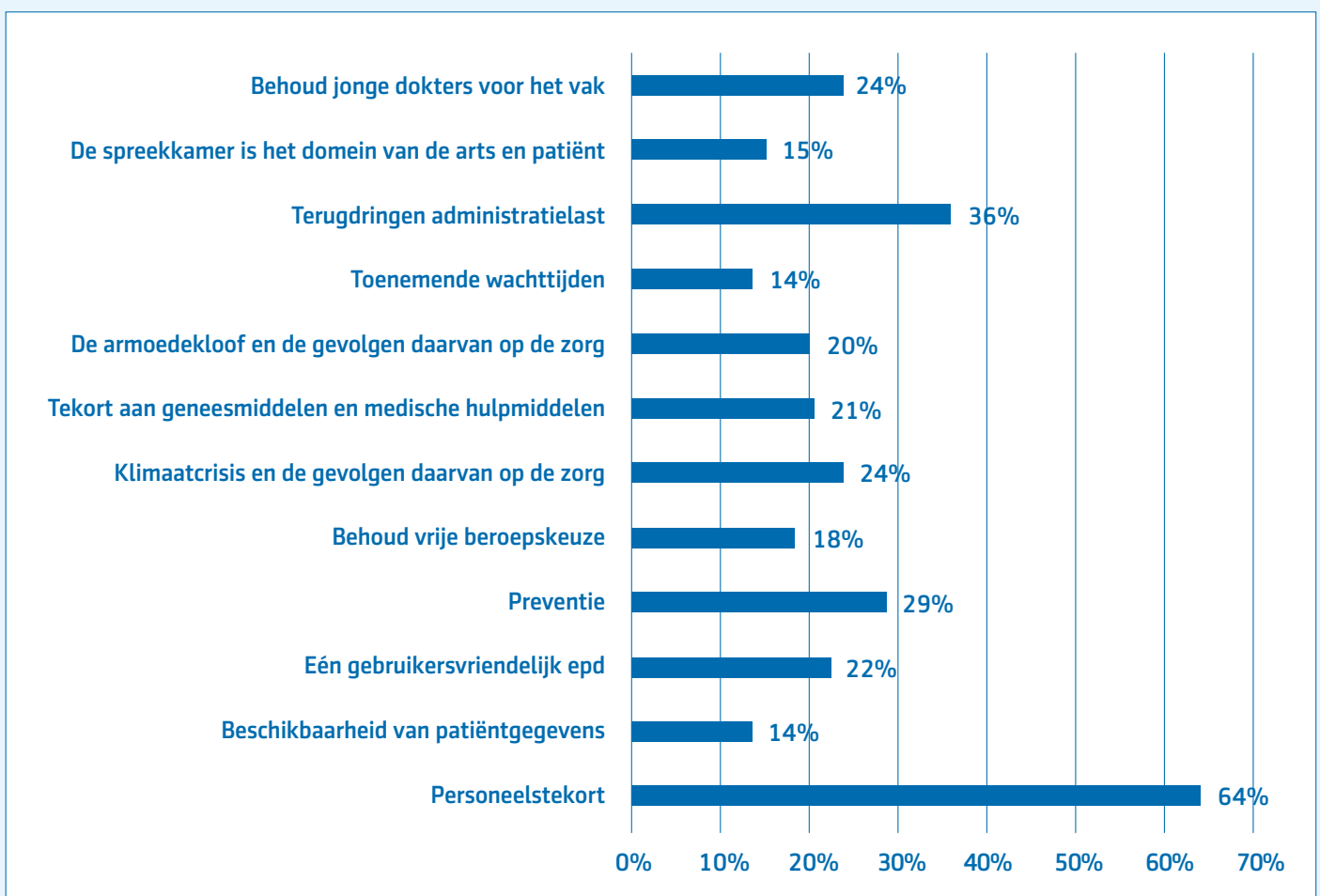
“Geef jonge dokters meer autonomie en vertrouwen. Ze hoeven niet continu gecontroleerd te worden.”

“Minder regels, managers en juristen, en betere arbeidsvoorwaarden zouden helpen om jonge mensen te behouden voor ons prachtige vak.”

Welke drie thema's moeten volgens jou bovenaan de politiek agenda staan? Geef aan welk thema prioriteit 1, 2 of 3 heeft.

In de onderstaande tabel is te lezen welke thema's volgens de respondenten prioriteit hebben.

Op de volgende pagina vindt u een overzicht van welke prioriteit respondenten (die vinden dat een thema prioriteit heeft) aan dat thema geven: is het volgens hen de eerste, tweede of derde prioriteit?

In het overzicht hieronder is te vinden welke prioriteit respondenten (die vinden dat een thema prioriteit heeft) aan dat thema geven: is het volgens hen de eerste, tweede of derde prioriteit?

Thema	Prioriteit 1	Prioriteit 2	Prioriteit 3
Personeelstekort	57%	24%	19%
Beschikbaarheid van patiëntgegevens	24%	48%	28%
Eén gebruiksvriendelijk epd	24%	40%	36%
Preventie	40%	32%	28%
Behoud vrije beroepskeuze	37%	28%	35%
Klimaatcrisis en de gevolgen daarvan op de zorg	36%	35%	29%
Tekort aan geneesmiddelen en medische hulpmiddelen	18%	47%	35%
De armoedekloof en de gevolgen daarvan op de zorg	22%	35%	43%
Toenemende wachttijden	24%	36%	40%
Terugdringen administratielast	25%	35%	40%
De spreekkamer is het domein van de arts en patiënt	29%	27%	44%
Behoud jonge dokters voor het vak	16%	33%	51%